

**KULE
KİTAP**

ÜÇ ROMANTİK HİKÂYE

Heinrich Von Kleist - Adelbert Von Chamisso
Ernst Theodor Amadeus Hoffmann

Kule Kitap®

www.kulekitap.com

kitap@matbumedya.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Genel Müdür: Emrah Çelik

İşletme Koordinatörü: Muhammed Yurt

Yayın Yönetmeni: Dr. Hakan Özkütükçü

Yayın Koordinatörü: Murat Şerefoglu

Çeviren: Sabahattin Ali

Yayıma Hazırlayan: Hüseyin Özdemir

Mizanpaj Tasarım: Emir Tali

Kapak Tasarım: Emir Tali

1. Basım, İstanbul, Aralık 2024

ISBN: 978-625-6086-25-8

Matbu Ajans / İstanbul

Matbaa Sertifika No: 48138

"Kule Kitap Yayınevi tarafından baskıya hazırlanan eserlerin hukuki sorumluluğu tamamen yazara aittir."

ÜÇ ROMANTİK HİKÂYE

San Domingo'da Bir Nişanlanma
Peter Schlemihl'in Acayip Sergüzeşti
Duka ile Karısı

Çeviren
Sabahattin ALİ

**Heinrich Von Kleist - Adelbert Von Chamisso
Ernst Theodor Amadeus Hoffmann**

İÇİNDEKİLER

Kule Kitap Yayınevinin Yayın Esasları.....	7
Yayıncının Ön Sözü.....	11
ÖN SÖZ.....	15
HEINRICH VON KLEIST.....	19
SAN DOMINGO DA BİR NİŞANLANMA.....	25
ADELBERT VON CHAMISSO.....	71
PETER SCHLEMIHL'İN ACAYİP SERGÜZEŞTİ.....	75
E.T.A. HOFFMANN.....	151
DUKA İLE KARISI.....	155

KULE KİTAP YAYINEVİNİN YAYIN ESASLARI

Kule Kitap:

Sağlam yapıları ve uzun ömürleriyle bilinen kuleler gibi üzerinde yükseldiği entelektüel ve sanatsal değerlerle zamanın yıpratıcılığına direnen, geçmiş ile gelecek arasında kurduğu bağla yarınlar zengin bir miras bırakmayı hedefleyen bir yayınevidir.

Klasikten moderne uzanan kültür vadisinde, okuyucularına zihinsel olarak daha yüksek bir bakış açısı ve estetik beğeni kazandıracak fikir ve sanat eserlerini yayımlamayı amaçlar.

İlkeli yayıncılık anlayışıyla, Anayasa'da belirtilen Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerine ve toplumun değerlerine bağlı kalacak, hiçbir ideolojinin veya politik düşüncenin hizmetinde olmayacaktır.

Bünyesine katacağı eserleri seçerken bunların kendinden sonrakilere kılavuzluk edebilecek, ilham verebilecek, içerikleriyle özgün, dil ve anlatımıyla yüksek kalitede olmasına dikkat edecektir.

Ticari kaygılardan ziyade edebî, sanatsal veya bilimsel değere göre toplumun genel yararına uygun, eğitici, bilgilendirici ve estetik değer taşıyan eserlerin seçilmesine özen gösterecektir.

Farklı bakış açılarına, kültürlere ve dillere yer verecek zengin bir yayın portföyüyle eser çeşitliliğini artırırken bu eserleri ait oldukları kültürde de nitelikleriyle öne çıkmış seçkin eserler arasından seçecektir.

Yayımlayacağı eserlerin her safhasını akademik bir titizlikle takip edecek; dil bilgisi, yazım kuralları, tutarlılık ve anlam bütünlüğü gibi

konularda sıkı bir editoryal süreçten geçmesini sağlarken Türk Dil Kurumunun Yazım Kılavuzu'nda belirtilen esaslar çerçevesinde hareket edecektir. (Tarih konulu eserlerde, özellikle Arap harfli kaynaklarla yapılacak çalışmalarla uyumlu olması açısından, özel isimlerin yazımında ait olduğu dildeki yazılışı esas alınacaktır.)

Yazarlardan intihal ve etik ihlali yapmadıklarına dair yazılı beyan alacak, fikri mülkiyet hakları konusunda hassasiyet gösterecektir.

Her kitabı bir miras olarak yarınlarımıza emanet ederken sıradan kitaplardan ziyade derinlik ve anlam arayan okurlarını entelektüel bir zirve yolculuğuna davet ediyor.

Faydalı olmak dileğiyle...

SABAHATTİN ALİ

25 Şubat 1907 tarihinde Bulgaristan sınırları içerisinde yer alan Gümölcine sancağına bağlı Eğridere ilçesinde dünyaya geldi. Babası Piyade Yüzbaşı Ali Selahaddin Bey, Oflu (Trabzon); annesi Hüsnüye Hanım ise Lofçalıdır (Bulgaristan). Babasının görevi nedeniyle ilköğrenimini Üsküdar, Çanakkale ve Edremit'te; ortaöğrenimini ise Balıkesir ve İstanbul Muallim mekteplerinde tamamladı. Aynı yıl babasını kaybetti (1927).

Bir yıl Yozgat Cumhuriyet İlkokulunda öğretmenlik yaptıktan sonra yabancı dil öğretmeni açığını gidermek amacıyla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Almanya'ya gönderilenler arasında yer aldı. Potsdam ve Berlin'de kaldı (1928-30). Dönüşünde Bursa Orhaneli'de ilkokul, Aydın Ortaokulunda Almanca öğretmenliği yaptı. Bu görevde iken komünizm propagandası yapma ithamıyla Mayıs-Eylül 1931 tarihleri arasında tutuklu kaldı. Sonrasında Almanca öğretmeni olarak atandığı Konya Ortaokulunda devlet büyüklerini hicveden şiirler okuduğu suçlamasıyla yine tutuklanarak Sinop Hapishanesine gönderildi (22 Aralık 1932). Cumhuriyet'in onuncu yılı münasebetiyle çıkarılan affa serbest kaldı. 1934 Eylül'ünde Maarif Bakanlığı bünyesine geri döndü.

Mayıs 1935'te Aliye Hanım'la evlendi. Babasının adını soyadı olarak aldı. Askerlik görevini Eskişehir'de yedek subay olarak tamamladı (Mayıs 1938). Musiki Muallim Mektebinde Türkçe öğretmenliği, Devlet Konservatuarında asistanlık yaptı (1938).

II. Dünya Savaşı münasebetiyle ilan edilen seferberlikte ikinci kez askerlik görevini icra ettiği Sarıkamış'ta *Kürk Mantolu Madonna*'yı kaleme aldı (1939). 1941-43 arasında öğretmenliğin yanı sıra Tercüme Bürosu ve Türk Dil Kurumunda da görev yaptı.

1944'te Türkçü yazar Nihal Atsız ile mahkemelik oldu. 1944 Eylülünde yeniden askere alındı. 1946'da Aziz Nesin'le Marko Paşa'yı çıkardı. Ülkedeki siyasi baskılardan bunalarak yurt dışına kaçmak için kendisinden yardım talep ettiği Ali Ertekin tarafından Kırklareli Bulgaristan sınırında hunharca katledildi (2 Nisan 1948).

Osmanlı Devleti'nin çöküşü, Cumhuriyet'in kuruluşu sürecindeki çalkantılar, iki dünya savaşı ve bu savaşların arasında yaşanan küresel bunalımlar, ailesinin ve şahsi serüvenindeki dramlar eserlerine yansımıştır.

Başlıca Eserleri:

Şiir:

Dağlar ve Rüzgâr (1934).

Hikâye:

Değirmen (1935), *Kağnı* (1936), *Ses* (1937), *Yeni Dünya* (1943), *Sırça Köşk* (1947).

Roman:

Kuyucaklı Yusuf (1937), *İçimizdeki Şeytan* (1940), *Kürk Mantolu Madonna* (1943).

Tercüme:

Max Kemmerich, *Tarihte Garip Vakalar* (1936), Sophokles, *Antigone* (1941), Gotthold Ephraim Lessing, *Minna von Barnhelm* (1942), H.v. Kleist, A.v. Chamisso, E.T.A. Hoffmann, *Üç Romantik Hikâye* (1943), İgnazio Sileno, *Fontamara* (1943), Christian F. Hebbel, *Gyges ve Yüzüğü* (1944). A. Puşkin, *Yüzbaşının Kızı* (1944-Erol Güney ile birlikte) ¹

¹ Bk. Ramazan Korkmaz, "Sabahattin Ali", *DİA*, C. Ek-2, Ankara, 2019, s. 433-434.

YAYINCININ ÖN SÖZÜ

Sabahattin Ali'nin Türk edebiyatı açısından taşıdığı değer bütün okurlarımızın malumudur. Bu sebeple trajik ölümünün üzerinden yetmiş altı yıl geçmiş olmasına rağmen kendisine ve eserlerine yönelik ilgi artarak devam etmektedir.

Gerek kendi sağlığında gerek vefatından sonra eserlerini yayına hazırlayan yayınevleri Türk kültürüne büyük hizmet etmişlerdir. Onların emeklerini asla küçümsemeyen biz de bu kervana katılmak istedik. Eserin ilk baskısı ile sonraki baskıları arasında yer yer tespit ettiğimiz küçük farklılıklar bizi bu konuda biraz daha titizlenmeye sevk etti. Dikkat ettikçe yer yer cümle atlama düzeyine varan eksiklerin, eksiltmelerin(!) ve farklılaş(tır)maların bulunduğu dikkatimizi çekti. İyi niyetle yapılmış bazı sadeleştirmelerde kelime karşılıklarının hatalı verilmesinin ve bazı kelimelerin değiştirilmesinin yazarın üslubuna müdahale sayılabileceğini düşündük. Tespit edebildiğimiz bu eksiklikleri ve hataları ortadan kaldırarak metnin orijinal hâlini ortaya çıkarmaya çalıştık.

İBB Atatürk Kitaplığından temin ettiğimiz *Üç Romantik Hikâye*'nin Millî Eğitim Bakanlığı (Maarif Vekâleti) tarafından 1943'te gerçekleştirilen ilk baskısını esas aldığımız bu nüshada yazım ve imla hatası olduğunu düşündüğümüz yerlerin haricinde metne müdahale etmemeye çalıştık. Bir iki yerde cümlenin doğru anlaşılmasını sağlamak için yaptığımız müdahaleyi köşeli parantez içinde ve ana metinden iki punto küçük olarak gösterdik.

Genel olarak eserleri yayına hazırlarken aşağıdaki hususları göz önünde bulundurduk.

Öncelikle Sabahattin Ali'nin dilinin sadeleştirmeye ihtiyaç duymadığını söylemek gerekir. Bu sebeple bilhassa genç okuyucularımı-

zın bilemeyeceğini düşündüğümüz kelimelerin anlamlarını dipnotla göstermeyi tercih ettik. Böylece cümle yapılarını bozarak Sabahattin Ali'nin üslubuna müdahale etme ithamından korunmayı amaçladık. Bu bağlamda Sabahattin Ali'nin -cümle başlarında bile- bolca kullandığı "ve" bağlacının, yerini virgüle bırakacak hatta metinden silinecek kadar önemsiz bir unsur olmadığını düşünüyoruz. Kutsal kitaplarda görebileceğimiz "tanrısal" bir üslup olduğu bile iddia edilebilir: "Ve Tanrı ışık olsun dedi ve ışık oldu (Yaratılış 1:3-10)." Ne var ki bu hususta Sabahattin Ali'nin bizzat kendisi de ya eleştirileri dikkate alarak ya da doğrudan öz eleştiri yaparak ikinci baskı yapan bazı eserlerinde bir miktar tasarruf etmiş görünüyor. Bu tasarruflarına metin içindeki karşılaştırmalarda işaret ettik.

Bir iki yerde, birinci veya ikinci baskıda olmayan kısımları yine köşeli parantez içerisinde ve ana metinden iki punto küçük olarak gösterdik. Dipnotla da belirttik.

Kelimelerin yazımında ve noktalama işaretlerinde bugünkü kuralları esas almaya gayret ettik. Fakat az da olsa Sabahattin Ali'nin dönemini yansıtan bazı kelimeleri o günkü kullanımları ile bıraktık. Ayrıca konuşma cümlelerinde yerel ağızlara işaret eden kelimeleri de metinde geçtiği şekilde yazdık.

Dilimize Arapçadan girmiş cami, mevki, mecra gibi bazı kelimelerin ek alması durumunda "y, s" kaynaştırma harfleri alması kuralına dikkat ettik.

"İmek" filini çoğu zaman kelimeye bitişik, gerekli gördüğümüz hâllerde kelimededen ayrı yazdık.

Bütün çabamıza rağmen yine de hatadan masun olduğumuzu iddia etmek doğru olmaz. Okuyucularımızın iyi niyetli çabamızı takdir sadedinde varsa hatalarımızı mazur göreceklerini ümit ediyoruz.

Kule Kitap Yayını

2024

Birinci Baskı Kapağı

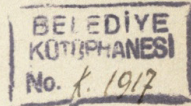
H. v. KLEIST — A. v. CHAMISSO
E. T. A. HOFFMANN

ÜÇ ROMANTİK HİKÂYE

San Domingo'da bir Nişanlanma — Peter Schlemihl'in acayip
Sergüzeşti — Duka ile Karısı

(Die Verlobung in St. Domingo — Peter Schlemihls wundersame
Geschichte — Der Doge und die Dogaresse).

Devlet Konservatuvarı Dramaturgu S. ALI tarafından
tercüme edilmiştir.

ANKARA 1943 — MAARİF MATBAASI

ÖN SÖZ

Bu eserle okuyuculara Alman romantik edebiyat ıgırının belli başlı üç mümessilinden¹ birer hikâye veriyoruz.

On sekizinci asrın sonlarında Alman klasik edebiyatının en büyük simaları olan *Goethe*² ile *Schiller*³, Weimar’da birlikte çalışmaya, eserler yaratmaya devam ederken Jenâ’da “Edebiyat ve Felsefe Birliğı” diye bir teşekkül meydana geldi ki sonradan bu, “Romantik ıgır” diye edebiyat ve kültür tarihlerinde yer almıştır.

Bu ıgırın son mensuplarından biri olan *Eichendorff*⁴, yazdığı bir edebiyat tarihinde, onun hakkında şöyle diyor:

“Muhteşem bir havai fişek gibi gökyüzüne yükseldi, karanlık muhitini kısa bir zaman fevkalade bir ışıkla aydınlattıktan sonra dağılıp binlerce küçük yıldız hâline geldi; hiçbir iz bırakmadan kayboldu.”

Bu tarif pek de doğru sayılmaz çünkü bu ıgırın yolunda yürüyen bütün romantik Alman şair ve ediplerinde onun tesirlerini görmek hatta izlerini bugüne kadar kovalamak mümkündür.

¹ Temsilcisinden

² Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832), *Faust*, *Genç Werber’in Acuları*, *Doğu-Batı Divanı* gibi eserleriyle dünyaca tanınan ünlü Alman şair ve edibi.

³ Johann Christoph Friedrich von Schiller (1759-1805), *Wilhelm Tell*, *Haydutlar* gibi eserleriyle tanınan ünlü alman şair ve edibi.

⁴ Joseph von Eichendorff (1788-1857), Alman romantik akımının ünlü temsilcilerindendir.

“Romantik” kelimesi bile bugünkü manasını o zaman almıştır. Aslında “romanlarda olduğu gibi” yani gündelik hakikatlerden ayrı, muhayyel¹, manalarına gelen bu kelime, hoş bir tabiat manzarası, güzel bir harabe gibi şeyler hakkında kullanılır; edebiyatta ise mucizelere inanan Katolik muharrirlerin² eserlerine -eski çağ klasiklerinin karşısı olarak- romantik denirdi.

On sekizinci asrın sonu ile on dokuzuncu asrın başına rastlayan devirde Jena’da bir araya gelen *Schlegel Kardeşlerle*³ *Tieck*⁴ gibi şairler bu kelimeyi başlı başına bir edebî cereyanın ismi hâline getirdiler. Jena’da o sırada *Fichte*⁵, *Schelling*⁶, *Steffens*⁷ gibi filozoflar da bulunuyordu; bu şehrin *Schiller* ve *Goethe* yüzünden meşhur olan üniversitesinde ders veriyorlardı. Sonradan *Novalis*⁸ de bu gruba katıldı. Bütün bu adamlar, on sekizinci asrın akla dayanan uyanık dünya görüşünden bıkmış kimselerdi. Daha doğrusu, bu dünya görüşünün doğurduğu Fransız İhtilali’nden ürkererek kendi kabuklarına, hayal dünyalarına çekilmek, içinde buldukları günlerin meselelerinden kaçmak istiyorlardı.

¹ Hayali

² Yazarların

³ August Wilhelm Schlegel (1767-1845), Alman edebiyat tarihçisi, çevirmen, yazar. Karl Wilhelm Friedrich Schlegel (1772-1829), Alman edebiyat eleştirmeni, filozof, filolog.

⁴ Johann Ludwig Tieck (1773-1853), Alman yazar, şair, çevirmen.

⁵ Johann Gottlieb Fichte (1762-1814), iradenin özgürlüğünü savunan ünlü Alman filozofudur.

⁶ Schelling (1775-1854), Alman idealist felsefesinin temsilcilerindedir.

⁷ Henrik Steffens (1773-1845), bilimsel fikirleri Alman idealist metafiziği ile ulaştırmaya çalışan filozof ve fizikçidir.

⁸ Novalis (gerçek adı Georg Philipp Friedrich von Hardenberg/1772-1801), Alman romantik akımının temsilcilerinden ve filozoftur.